

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Hizmetkâr Bir Lider Örneği Olarak Bülent Ecevit

Bülent Ecevit as an Example of a Servant Leader

Mehmet Şirin ÇETİN¹ 

Öz

Yönetilmek veya sevk ve idare edilmek birden çok insanın içinde bulunduğu her insan topluluğu için bir gerekliliktir ve bunu yerine getirecek olan liderdir. Lider bir gruba, bir şirkete veya daha büyük bir organizasyon olarak bir ülkeyi yöneten kişi şeklinde tanımlanabilir. Ancak her lider yönetim faaliyetini sürdürürken aynı tarzı benimseyebilir ve farklı lider profilleri karşımıza çıkabilir. Çalışmanın konusu olan ‘hizmetkar lider’ kendine özgü özellikleri olan, yönetilen kitlenin önemli olarak görüldüğü ve onlara hizmetin öncelik olarak kabul edildiği bir tarzıdır. Yine hizmetkar kelimesi herhangi bir bireyin hiçbir çıkar gözetmeden kendisini başkasına veya başkalarına adanarak onların ihtiyaçlarını karşılaması ve onlar için yaşaması anlamına gelmektedir. Bülent Ecevit Türkiye siyasetinde derin izler bırakmış kendine özel bir tarzı olan, halkın menfaatlerini gözetten bir lider olarak kabul edilmektedir. Bülent Ecevit’in sahip olduğu lider özellikleri arasında halkın çıkarlarını önceleyen özelliği onu ‘Hizmetkar Lider’ profiline yakın bir lider olarak karşımıza çıkarabilmektedir. Çalışmada, hizmetkar liderliğin ne ifade ettiği, Bülent Ecevit’in kısa hayatı ve Bülent Ecevit’in hizmetkar liderlik özelliklerini ortaya koyabilecek özellikleri doküman incelemesi yoluyla paylaşılmaya çalışılacaktır. Bu bakımdan çalışmanın Bülent Ecevit’in ‘Hizmetkar Lider’ özelliklerini ortaya çıkarmayı amaçlaması önemli olarak görülmekte ve bu açıdan alana katkı sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Lider, Hizmetkâr Lider, Bülent Ecevit.

Abstract

Being managed or directed is a necessity for any human community comprising more than one person, and it is the leader who fulfils this role. A leader can be defined as the person who manages a group, a company, or a larger organisation such as a country. However, not every leader adopts the same style when carrying out management activities, and different leadership profiles may emerge. The subject of this study, the “servant leader”, is a style with unique characteristics, where the managed group is seen as important and serving them is accepted as a priority. Again, the word servant means any individual dedicating themselves to another or others without any ulterior motive, meeting their needs and living for them. Bülent Ecevit is recognised as a leader who left a deep mark on Turkish politics with his unique style and who looked after the interests of the people. Among Bülent Ecevit's leadership characteristics, his tendency to prioritise the interests of the people presents him as a leader close to the “servant leader” profile. This study will attempt to share, through document analysis, what servant leadership means, Bülent Ecevit's short life, and the characteristics that reveal his servant leadership traits. In this respect, the study aims to reveal Bülent Ecevit's “Servant Leader” characteristics, which is considered important and is expected to contribute to the field.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi, Muş, Türkiye, cetinmehmetsirin34@gmail.com

Keywords: Leader, Servant Leader, Bülent Ecevit.

1. GİRİŞ

İnsan topluluğunun olduğu her yerde bir şekilde yönetme ve sevk ile idare edilme sözkonusudur. Çünkü sosyal bir varlık olan insanlar bir araya geldiklerinde bir düzen oluşturulması için arayışa gireceklerdir ve bir yönetim mekanizması kuracaklardır. Bu açıdan her düzeydeki örgüt için gerekli olan yönetim (Tortop vd., 1993: 20) insan gruplarını koordine etmek için son derece önemlidir. Özellikle modern anlamda devletlerin yönetimi çok daha önemlidir. Her devletin önceden yasalar tarafından belirlenmiş yönetim stratejileri vardır. Bu yasal yönetim stratejisine rağmen yöneticinin ya da daha doğru bir tabir ile devlet başı olarak liderin kim olduğu önemlidir. Çünkü her liderin kendine göre bir yönetim tarzı ve liderlik özellikleri vardır.

Modern bir liderlik tarzı olarak karşımıza çıkan ‘Hizmetkar Liderlik’ daha çok insani değerlere odaklanan bir model olarak karşımıza çıkmaktadır (Balkan ve Doğan, 2012: 2). Değişen insan doğasından dolayı geleneksel yaklaşımlarla insanların sevk ve idare edilmesi günümüzde artık güçleşmiştir. Mevcut bu durumdan dolayı girişilen arayışlar yeni liderlik yaklaşımlarını ortaya çıkarmıştır. Hizmetkar liderlik tarzının önceliği yönetilen kitlenin ihtiyaçlarının giderilmesi ve onların mutlu olmasıdır. Bülent Ecevit, izlediği siyaset, vatandaşa ve çevresine yaklaşımı, politik duruşu vb. pek çok özelliği ile Türk siyasal hayatında önemli izler bırakmış bir lider olarak karşımıza çıkabilmektedir. Bülent Ecevit’in kendi dönemi için toplumda bıraktığı etki ve izlemiş olduğu siyasetten dolayı kendisine ‘Hizmetkar Lider’ tarzının yakıştırılmasının doğru olacağı düşünülmektedir.

Çalışma, hizmetkar liderliğin ne ifade ettiği konusunu Bülent Ecevit özelinde ele alınacaktır. Çalışma yöntem olarak doküman inclemesini referans alacaktır. Bu kapsamda Bülent Ecevit’in kısa hayatı ve hizmetkar liderlik özelliklerini ortaya koyabilecek özellikleri doküman incelemesi yoluyla paylaşımaya çalışılacaktır. Doküman incelenmesinde dokümanlara ulaşma, bu dokümanların orijinalliğini gözetme, dokümanları analiz etme ve anlama aşamalarının dikkatle takip edilmesi gerekmektedir (Yıldırım-Şimşek, 2016: 94). Bu açıdan Türk siyasal hayatında önemli bir tesirde bulunmuş bir liderin liderlik özelliklerini ortaya koyması bakımından çalışmanın kıymetli olduğu ve alana katkı sunabileceği düşünülmektedir.

2. HİZMETKÂR LİDERLİK (SERVANT LEADERSHIP)

Bir grubun başı olarak grubu doğru şekilde yönlendirebildiği ve amacına ulaşması için gruba öncülük ettiği için lider grup için önemlidir. Lider Mc Gregor’a göre lider (Mc Gregor, 1970: 130); insanları etkileyerek örgütün amaçlarını gerçekleştirmeye çalışan, koordinasyon ve eşgüdümü sağlayan kişidir. Ülkelerin yönetim tarzlarına göre liderler, padişah, hükümdar, imparator, hakan, emir, sultan, başkan veya cumhurbaşkanı gibi birçok sıfat ile tanımlanabilirler (Akdoğan, 2017: 32). Liderlik, bireyleri etkileyerek onları amaçlarına (Gündüz ve Dedekorkut, 2014: 95) ulaştırma işi şeklinde tanımlanabilir.

Her toplumun sahip olduğu değer yargıları lider konusuna yaklaşımlarını belirlemektedir kimi toplumlar lidere kutsal bir konum atfederken kimi toplumlar ise liderin sorumluluk sahibi ve eleştirilebilen bir kişi şeklinde tanımlamaktadır (Erdem ve Dikici, 2009: 198). Hizmetkar lider ise toplum tarafından eleştirilmek bir yana kendiliğinden topluma karşı sorumluluk hiseden lider tipidir.

Hizmetkar kelimesi herhangi bir bireyin hiçbir çıkar gözetmeden kendisini başkasına veya başkalarına adanarak onların ihtiyaçlarını karşılaması ve onlar için yaşaması anlamına gelmektedir (Bakan ve Doğan, 2012: 2). Hizmetkar liderlik terimi 1970 yılında Robert Greenleaf ‘hizmet edici lider’ şeklinde ortaya atmış ve bu liderlik modelinde astlara hizmet etmenin liderin temel sorumluluğu olduğunu savunulmuştur (Ünsal, 2018: 62). Greenleaf hizmetkar liderlik tarzını geliştirirken Hermann Hesse’nin ‘Doğuya Yolculuk’ hikayesini referans almıştır. Bu hikâyede, bir grup insanın yolculuğa çıkması ve yolculuk sırasında Leo isimli birinin ekibin hizmetkârı olmasına rağmen ortadan kaybolmasıyla aslında

ekibin lideri de olduğu gerçeğinin anlaşılması anlatılmaktadır. Grup üyeleri Leo'nun kaybolması sonucu işlerin yolunda gitmediğini görünce yolculuğu bırakıp Leo'yu aramaya başlarlar ve onu bulurlar. Hikâyeden yola çıkan Greenleaf, bu lider tarzına sahip kişilerin içinde bulundukları gruba hizmet etmek için lider olmayı seçtiklerini ve önceliklerinin grup üyeleri olduğunu savunmaktadır (Greenleaf, 1977: 21-24).

Hizmetkar lider hizmet etme yetisine doğal olarak sahiptir, liderlik etmek ise kendi tercihidir. Bu doğrultuda hizmetkar bir liderin sahip olması gereken başlıca özellikler, inisiyatif alma, kitleyi dinleme ve anlama, hayal gücü, geri çekilme becerisine sahip olma, kabul etme ve empati, sezgi, öngörü, farkındalık ve algılama, ikna etme becerisine sahip olma, kavramsallaştırma becerisi, iyileştirme ve topluluk oluşturabilme becerisidir (Çevik ve Kozak, 2010: 82). Doğal olarak liderin sahip olduğu hizmet etme duygusuna sahip olan lider güce tapmaz aksine onun önceliği başkalarının ihtiyaçları için hizmet etmektir (Frick, 2004: 339).

Hizmetkar lider iş ortamını, yaşam ve sosyal hayatı olumlu yönde değiştirebilen uzun soluklu bir yaklaşım sergileyebilir. Hizmetkar lider, aynı zamanda etkili bir iletişim geliştirmek için faaliyetlerde bulunarak iş birliğini artırabilirler (Çalışal ve Yücel, 2019: 169). Hizmetkar lider, yaptığı hizmetlerin iş süreçlerinin aksamaması için yapılması gerektiğinin bilincindedir, bundan dolayı yaptığı işten gocunmamaktadır. Bu lider tipi bulunduğu makamın geçici olduğunun bilincindedir ve kendisinden sonra gelebilecek liderlere pozitif olarak yaklaşmaktadır (Akyüz ve Eren, 2013: 198). Yine hizmetkar bir lider çalışanlarını önemseyerek onların kişisel gelişimini ve refahlarını artırmayı amaçlar (Küçük ve Yavuz, 2018: 81).

Spears 1995 yılında yaptığı çalışma ile hizmetkar liderin sahip olması gereken temel özellikleri aşağıdaki gibi sıralamıştır (Duyan, 2012: 41) :

- ✓ İyi bir dinleme kabiliyetine sahip olma,
- ✓ Örgüt içinde topluluklar oluşturma yoluyla sosyal etkinlikleri geliştirme,
- ✓ Örgüt üyelerini çıkarlarını kendi çıkarlarının üzerinde görme,
- ✓ Farkındalık sahibi olma,
- ✓ İkna yoluyla işleri görme,
- ✓ Empatik duygu sayesinde karşısındakini anlama,
- ✓ Mevcut durum ve şartları sürekli daha iyileştirme çabası,
- ✓ Örgüt üyelerinin gelişimi için gerekli şartları oluşturma.

Hizmetkar liderlik tarzında insan merkeze alınarak insan insan olarak görülür. Bu yaklaşıma bağlı olarak örgütteki ilişkiler güven temelli inşa edilir ve örgütsel bütünleşmeye katkı sağlayan bir düzen tesis edilir (Balay vd., 2014: 230).

3. BÜLENT ECEVİT'İN KISA HAYATI

İstanbul'da 1925 yılında doğan Mustafa Bülent Ecevit'in babası Mehmet Fahrettin Ecevit annesi ise Nazlı Ecevit'tir. Adli Tıp profesörü olan Babası aynı zamanda 1943-1950 yılları arasında Cumhuriyet Halk Partisi'nden Kastamonu milletvekiliği yapmıştır. Ortaöğretimini Robert Koleji'nde tamamlayan Ecevit daha sonra Basın Yayın Genel Müdürlüğü'nde çevirmen olarak çalışmaya başladı (İslam Ansiklopedisi, 2025). Babasının yönlendirmesi ile ilk önce hukuk fakültesine kayıt yaptıran Ecevit daha sonra İngiliz Filolojisi bölümüne kayıt yaptırmış ancak burayı da tamamlamadan üniversiteyi bırakmıştır (Gaytancıoğlu, 2014:108). Ulus, Halkçı ve Yeni Ulus gazetelerinde bir süre basın sektöründe yer almıştır (Doğan Kitap, 2025). Aynı zamanda okul arkadaşı olan Rahşan Aral Hanım ile 1946 yılında evlendi. Bürokrasi kariyeri 1946-1950 yılları arasında Londra Büyükelçiliği Basın Ataşeliği'nde kâtiplik yapması ile başladı. 1953 yılında Cumhuriyet Halk Partisi'ne kaydoldu ve 1957'de Cumhuriyet Halk

Partisi'nden Ankara milletvekili seçildi. 1960 darbesinden sonra tekrar siyasete döndü ve 1961'de İsmet İnönü hükümetinde Çalışma Bakanlığına getirildi. 'Ortanın Solu' kitabını yazdı ve bundan sonra Cumhuriyet Halk Partisi içinde "ortanın solu" politikalarının öncülüğünü yaptı. 1966 yılında partinin genel sekreteri ve 1972'de partinin genel başkanı olmayı başardı. 26 Ocak 1974'te Millî Selâmet Partisi ile yaptığı koalisyonda ilk defa başbakan oldu ve aynı yıl Kıbrıs harekâtına karar verildi (İslam Ansiklopedisi, 2025). 1972 ve 1980 yılları arasında Cumhuriyet Halk Partisi'nin genel başkanlığını yürütmüştür (DSP, 2025). Bülent Ecevit 12 Eylül darbesi sonrasında siyasi yasaklı oldu. 1987 halk oylaması sonucu siyasi yasağı kalktı ve Demokratik Sol Parti'nin genel başkanı seçildi. 28 Şubat 1997 yılında kurulan azınlık hükümetinin Başbakanı oldu. 2004 yılında yapılan Demokratik Sol Parti Kurultayı'nda partinin genel başkanlığını bıraktı ve 5 Kasım 2006 tarihinde hayatını kaybetti (Millî Savunma Bakanlığı, 2025). Ecevit, siyasi kariyeri boyunca Cumhuriyet Halk Partisi ve Demokratik Sol Parti gibi iki ayrı partiyi iktidara taşımayı başardı (Gaytancıoğlu, 2014: 97).

Bülent Ecevit özel hayatında sade bir şekilde yaşamayı tercih etmiş ve bu özelliği halka çoğunlukla sempatik gelmiştir. Kariyer basamaklarını hedefleri doğrultusunda tırmanan Ecevit hayat arkadaşı Rahşan Ecevit'i sürekli yanında tutmuş ve kendisinden büyük bir destek görmüştür.

4. BÜLENT ECEVİT'İN HİZMETKÂR LİDER ÖZELLİKLERİ

Türk politik yaşamının önemli bir figürü olan Bülent Ecevit izleyicileri ile güçlü bağlar kurabilmiş (Gaytancıoğlu, 2014: 98) ve bu özelliği ile 'halkın içinden biri' imajına sahip olmuştur. Ecevit halk ile olan ilk temaslarını babası ile birlikte ziyaret ettiği köylerde kurmuş ve köylü insanının politikaya yaklaşımına hayranlık duymuştur (Gaytancıoğlu, 2014: 100). Robert Koleji yıllarında şiir yazmaya merak salan Bülent Ecevit'in bu yıllarda en büyük merakı şiir ve şekersiz çay olmuştur. Çayı şekersiz içmesinin gerekçesi ise ikinci dünya savaşı yıllarında yaşanan kıtlıktan dolayı şeker ulaşılmasa ve bunun sonucunda Ecevit'in artık şekersiz çay içmeye alışmış olmasından ileri gelmektedir (Kılıç, 2005: 261). Halkın yaşadığı şeker bulma sorunu gibi aynı sorunları yaşamış olması Bülent Ecevit'in halk ile duygusal bir bağ kurmasını kolaylaştırmıştır.

Bülent Ecevit, kendi kaleme aldığı bir eserinde demokrasinin üstünlüğünü vurgulayarak halkın iradesine ne kadar önem verdiğini şu sözlerle dile getirmiştir (Ecevit, 1968: 231): *"demokraside ne muhalefet iktidarın tutumunu beğenmeye ne de iktidar muhalefetin sözünü dinlemeğe mecburdur. Ama iktidar da muhalefet de, demokrasinin kurallarına kayıtsız şartsız uymağa ve rejimin temeli olan Anayasayı saymaya mecburdur."* 27 Mayıs darbesinden sonra İnönü hükümetinde Çalışma Bakanı olan Ecevit, bu görevi süresince işçi kesimi ile yakın ilişkiler kurmuştur. Ecevit'in uzun yıllar dikkate alınmayan işçi kesimi gibi toplumun diğer kesimleri ile kurduğu yakın bağlar daha sonra kendisinin 'Halkçı Ecevit' olarak tanımlanmasını sağlamıştır (Çolak, 2016: sy). Bülent Ecevit'in diğer bir lakabı olan 'Karaoğlan' daha yaygın olarak bilinen lakabıdır ve bu lakabı 1974 yılındaki başarılı Kıbrıs Barış Harekâtı'ndan sonra kendisine atfedilmiştir (DSP, 2025). Ayrıca Kıbrıs Harekâtı'ndan sonra 'Kıbrıs Fatih'i' ve Abdullah Öcalan'ın Kenya'da yakalanarak getirilmesi sonucu 'Kenya Fatih'i' gibi yakıştırmalarda yapılmıştır (Muhasebe News, 2025). Bu lakapların toplumun geniş kesimleri tarafından benimsenmesi Bülent Ecevit ile halk arasındaki güçlü bağı göstermektedir.

Bülent Ecevit, Türk toplumunun geçirdiği değişimlere uygun siyasi yaklaşımlar geliştirme konusunda ustaca bir yaklaşım sergilemiştir (Özkandaş, 2022: 500). Örneğim, Bülent Ecevit Türkiye'ye dönüp gazete yazarlığı yaptığı süreçte, Demokrat Parti'nin üniversitelerin politize olmaması için hayata geçirmeye çalıştığı yasal düzenlemelere karşı çıkarak üniversitelerin siyaseti konuşması gereken doğal ortamlar olduğunu ifade etmiştir (Özkandaş, 2022: 503). Yine Köy Enstitüleri'nin kapatılmasını "köyü öğretmensiz, köylüyü cahil" bırakacağını belirterek bu politikaya karşı çıkmış (Özkandaş, 2022: 505) ve eğitim faaliyetlerinin ülkenin her sathında aynı önemi görmesi gerektiğine işaret etmiştir. Bülent Ecevit'in hizmetkar bir lider yaklaşımına sahip olduğunu gösteren bir başka yaklaşımı Çalışma Bakanlığı döneminde toplu sözleşme ve grev hakkının yasalaşması, sendikal özgürlüklerin sağlanması ve sosyal güvenlik konularında gösterdiği hassasiyetlerle de karşımıza çıkabilmektedir (Anadolu Ajansı,

2025). Bülent Ecevit'in yüzü hep halka dönük olmuştur ve halkın içinde olmayı hep seven bir siyaset adamı olmuştur (Listelist, 2025).

5. SONUÇ

Sosyal bir varlık olan bireyin tek başına yaşayabilmesi imkânsız olmasa da zor bir seçenektir. Dolayısıyla birey çoğunlukla bir grubun içinde veya birçok grup ile ilişki içinde olabilmektedir. Ancak bu grup ilişkileri kendiliğinden yürümekte ve bir koordinasyona ihtiyaç duyulmaktadır. Söz konusu bu koordinasyonu sağlayacak olan ise bir yönetici veya bir liderdir. Lider/yönetici grup üyelerini amaçları doğrultusunda harekete geçiren veya motive eden kişidir. Liderin içinde bulunduğu koşullar ve sahip olduğu kişilik özellikleri onun liderlik tarzını belirleyebilmektedir.

İlk insandan bu yana kitleleri idare eden çeşitli lider teorileri ortaya atılmıştır. Modern bir lider yaklaşımı olan 'Hizmetkar Lider' ise yakın tarihte uygulama alanı bulmuş ve tartışılmaya başlanmış bir yaklaşımdır. Hizmetkar Liderlik tarzından lider kendisinden önce idare ettiği kitleyi düşünür ve onların çıkarlarını önceler. Hizmetkar bir liderin önceliği idare ettiği kitleye hizmet etmektir liderlik etmek bundan sonra kendiliğinden gelişen doğal bir durumdur. Bu liderlik tarzında hizmet etmek ve takipçileri memnun etmek için çalışmalar yapılır. Hizmetkar lider tarzına sahip bir devlet idarecisi de halkın refah seviyesini artırmayı ve onların barış içinde yaşamalarını temin etmek istemektedir.

Bülent Ecevit, sürdürdüğü mütevazı yaşam tarzı, halktan biri gibi duruşu ve tarihte iz bırakan siyasi başarılarıyla unutulmaz bir siyasi figür olarak Türk siyasi tarihine geçmiştir. Bülent Ecevit'in halkın sorunlarını sabırla dinlemesi, toplumu küresel gelişmeler ışığında dönüştürme isteği, sorunlar karşısındaki farkındalığı ve ikna kabiliyeti gibi özellikleri onu hizmetkar bir lider profili olarak karşımıza çıkarabilmektedir.

Bülent Ecevit'in aynı zamanda bir şair olması ve edebiyat ile olan ilişkisinin ona empati kurma yeteneği kazandırdığını savunulabilir. Bütün bu ifadelerden yola çıkarak Bülent Ecevit'in Türk siyasal hayatında gözardı edilemeyecek bir profil olarak yer edindiği düşünülmektedir. Belirtilen özelliklerinden dolayı Bülent Ecevit'in özellikle akademik çalışmalarda daha fazla yer edinmesi ve değerlendirilmesi gereken bir profil olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

Akyüz, B., & Eren, M. Ş. (2013). *Hizmetkâr liderlik davranışlarının eğitim sektörü üzerindeki etkisine yönelik teorik bir çalışma*. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 8(2), 191–205.

Akdoğan, Y. (2017). *Siyasi liderlik ve Erdoğan*. İstanbul: Turkuaz Kitap.

Anadolu Ajansı. (2025), (Erişim Tarihi: 27.08.2025). Eski başbakanlardan Bülent Ecevit'in vefatının üzerinden 16 yıl geçti. *Anadolu Ajansı*. Erişim adresi: <https://www.aa.com.tr/tr/politika/eski-basbakanlardan-bulent-ecevitin-vefatinin-uzerinden-16-yil-gecti/2729465>.

Bakan, İ., & Doğan, İ. F. (2012). Hizmetkâr liderlik. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(2), 1–12.

Balay, R., Kaya, A., & Yılmaz, R. G. (2014). Eğitim yöneticilerinin hizmetkâr liderlik yeterlikleri ile farklılıkları yönetme becerileri arasındaki ilişki. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 229–249.

Çalışal, S., & Yücel, L. (2019). Hizmetkar liderlik: Refik Saydam örneği. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, 6(3), 167–172.

- Çevik, S., & Kozak, A. M. (2010). Değişim yönetiminde dönüşümcü liderlik ve hizmetkâr liderlik. In O. Çolakoğlu (Ed.), (s. 80–88).
- Çolak, M. (2016). *Bülent Ecevit: Karaoğlu*. İstanbul: İletişim Yayınları. Erişim adresi: Google Books (erişim tarihi: 26 Ağustos 2025).
- DSP. (2025), (Erişim Tarihi: 27.08.2025). *Bülent Ecevit*. Erişim adresi: <https://www.dsp.org.tr/dsp/genel-baskanlarimiz/bulent-ecevit>
- Doğan Kitap. (2025), (Erişim Tarihi: 27.08.2025). *Bülent Ecevit*. Erişim adresi: <https://www.dogankitap.com.tr/yazar/bulent-ecevit>
- Duyan, E. C. (2012). *Hizmetkâr liderlik: Çalışan iyilik hali ve çalışma yaşamının kalitesi ile ilişkileri üzerine bir araştırma* (Yayımlanmamış doktora tezi). Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Ecevit, B. (1968). *Bu düzen değişmelidir*. İstanbul: Tekin Yayınevi.
- Erdem, O., & Dikici, A. M. (2009). Liderlik ve kurum kültürü etkileşimi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(29), 198–213.
- Frick, D. M. (2004). *Robert K. Greenleaf: A life of servant leadership*. San Francisco, CA: Berrett-Koehler Publishers.
- Gündüz, Y., & Dedekorkut, S. (2014). Yıkıcı liderlik. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1).
- Greenleaf, R. K. (1977). *Servant-leadership: A journey into the nature of legitimate power and greatness*. Mahwah, NJ: Paulist Press. Erişim adresi: greenleaf.org (erişim tarihi: 23 Ağustos 2024).
- İslam Ansiklopedisi. (2025), (Erişim Tarihi: 25.08.2025). *Ecevit, Mustafa Bülent*. Erişim adresi: <https://islamansiklopedisi.org.tr/ecevit-mustafa-bulent>
- Kılıç, A. (2005). *Kılıç'tan Kılıç'a Bir Dönem Tınlığı* (3. baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Küçük, K., & Yavuz, E. (2018). Hizmetkâr liderlik: Gandhi örneği. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, 1(2), 81–93.
- Listelist. (2025), (Erişim Tarihi: 28.08.2025). Cumhuriyet tarihimizin çok yönlü isimlerinden Karaoğlu Bülent Ecevit hakkında 12 bilgi. *Listelist*. Erişim adresi: <https://listelist.com/bulent-ecevit-kimdir/>
- Muhasebe News. (2025), (Erişim Tarihi: 28.08.2025). *Bülent Ecevit*. *Muhasebe News*. Erişim adresi: <https://www.muhasubenews.com/bulent-ecevit/>

- Milli Savunma Bakanlığı. (2025), Erişim Tarihi: 25.08.2025). *Bülent Ecevit*. Erişim adresi: <https://www.msb.gov.tr/DevletBuyuklerimizDetay/bulent-ecevit>
- McGregor, D. (1970). Örgütün insan ilişkileri yönü. (D. Energin, Çev.). Ankara: ODTÜ Yayını. (Orijinal çalışma 1970; Genç & Turan, 1998’den aktaran: Kamu Yönetimi, s. 181).
- Tortop N., İsbir E., G. Aykaç B. Tosun, K. (1993). İşletme Yönetimi. (1. Cilt) İstanbul: Fakülteler Matbaası.
- Ünsal, Y. (2018). Eğitim örgütlerinde sergilenen hizmetkar liderlik rollerinin öğretmenlerin örgütsel yabancılaşmasına etkisi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Harran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.